

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio Alkmaar

Alkmaar

Datum: 21 januari 2020

Locatie: Graft

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst van de gemeente Alkmaar in Graft op 21 januari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in de Rijk als onderdeel van de deelregio Alkmaar. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Landschappelijke kenmerken als troef, (2) Energielandschap 2.0, (3) Lokale kracht.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gesproken over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

Er hebben ongeveer 30 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst. De samenstelling van de groep was als volgt: raadsleden, inwoners en ondernemers uit het gebied.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud

Beschrijving van scenario's:	3
Kansen, aandacht-en discussiepunten:	4
Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	5
Scenario banner:.....	6

Beschrijving van scenario's:

Specifiek voor de deelregio Alkmaar zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Landschappelijke kenmerken als troef, (2) Energielandschap 2.0 en (3) Lokale kracht.

Het scenario **Landschappelijke kenmerken als troef** richt zich op het behouden ofwel versterken van de diversiteit in het landschap. De belangrijkste uitgangspunten:

- De energietransitie volgt de maat van het landschap en sluit aan bij landschappelijke kenmerken.
- Zonne- en windenergie is ingepast in een beperkt aantal gebieden.
- De energietransitie wordt gezien als een kans om de biodiversiteit in gebieden waar deze nu laag is te vergroten, onder andere door zonneparken te combineren met natuurontwikkeling.

Het scenario **Energielandschap 2.0** focust op het opwekken van een grote hoeveelheid energie als regio, voor eigen verbruik en export. De belangrijkste uitgangspunten:

- Met lokale eigenaarschap wordt op kleine schaal energie geleverd voor de lokale vraag en op regionale schaal wordt grootschalig elektriciteit opgewekt voor de export.
- Het agrarische gebruik in het productielandschap transformeert naar “wind- en zonneboeren”.
- Het stedelijk landschap wordt volledig benut door daken, gevels en parkeerplaatsen in te zetten voor elektriciteitsopwekking.
- In het energielandschap is er ruimte voor ontwikkeling en innovatie.

In het scenario **Lokale kracht** staat coöperatieve opwekking en lokaal eigendom centraal. De uitgangspunten:

- De opwekking landt dicht bij de mensen en is zichtbaar.
- De baten en winst van energieopwekking vloeien terug naar de lokale gemeenschap.
- Door middel van een fonds en in samenwerking met de gemeente worden lokale doelen nagejaagd, zoals investeren in infrastructuur, de natuur en lokale verenigingen.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Kansrijke locaties in de regio Alkmaar:

- In het Alkmaardermeer kan zon op water.
- Benut ruwvoeropslag op boerderijen voor zonnepanelen.
- Rondom *bedrijventerrein Boekelermeer* is het landschap al verstoord. Windturbines in deze omgeving zouden veel minder storend zijn dan in het open landschap van de Schermer.
- Er is onder de deelnemers geen draagvlak voor wind op agrarische land, maar een deelnemer maakte de opmerking dat als het ergens in de Schermer moet dat dit het beste kan aan de noordzijde bij *Otterleek*, waar al gebouwd wordt aan een nieuw onderstation.
- Er zou een oude *vuilstort* bestaan tegenover het dorp de *Woude*, een deelnemer merkte op dat hier goed zonnepanelen zouden kunnen.

Opmerkingen m.b.t. de rol van bewoners in de transitie:

- Er worden momenteel te weinig jonge inwoners betrokken bij de totstandkoming van de RES. Ook werd er een opmerking gemaakt over de relatief weinig aanwezige vrouwen tijdens het atelier.

Regelgeving en beleid:

- Het huidige beleid rondom Bedrijventerrein Boekelermeer staat wind niet toe, terwijl de locatie zich er wel voor leent.
- Verder is er veel discussie over de kaarten van de provincie die de Schermer aanwijzen als geschikt voor windenergie. Wat is dan nog de status van de RES en het gesprek van deze avond? De atelierbegeleider heeft dit toegelicht: *“de Provincie heeft een verkenning gedaan waar zij zon nog acceptabel zou vinden, dit is input die meegenomen wordt bij het opstellen van de RES. Deze kaarten zijn bedoeld als een discussiestuk en zijn geen vastgesteld beleid. De regio zal dan ook de discussie aangaan op basis van de input die er wordt opgehaald.”*

Ruimtegebruik:

- Hou de open ruimtes vrij en benut allereerst daken en parkeerplaatsen.
- Eerst de bedrijventerreinen gebruiken en dan pas het agrarisch gebied.

- We zijn niet tegen windturbines, maar ze moeten goed ingepast worden. Windturbines nemen minder ruimte in beslag dan zonnepanelen.
- Behoud de cultuurhistorische waarden van het gebied.

Aandachtspunten en zorgen:

- Bewaak de biodiversiteit.
- Kan het net het wel aan?
- Ook waren er zorgen over de regio-overstijgende plannen: Graft ligt tegen de grens met Zaanstreek-Waterland. Wat gaan zij besluiten? Mogen we daar ook iets over zeggen?
- Moet er niet verder gekeken worden dan alleen opwekking? Denk aan besparing, warmtevoorzieningen (geothermie, opwekken biogas), etc.

Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Er is door de deelnemers met name gestickerd vanuit de scenario's '*Landschappelijke kenmerken als troef*' en '*Lokale kracht*'. In de plenaire terugkoppeling is dit niet expliciet besproken. Wel bleek in de discussie over de bouwstenen duidelijk dat deelnemers het open landschap willen behouden, en lokale ondernemers kansen willen bieden (maar wel op eigen terrein, niet in het land).

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- Deelnemers hebben een sterke voorkeur voor eerst de ruimte zoeken buiten het open landschap. **Zon op daken en parkeerplaatsen** zijn om deze reden groen gestickerd. Argumenten naast ruimte die naar voren zijn gekomen:
 - Vraag en aanbod dichtbij elkaar (groei elektrisch vervoer).
 - Dat landschap is geen natuur, parkeerplaatsen zijn geen mooie plekken. Dit geeft een parkeerplaats een dubbele functie. Het betreft een bestaande plek en dat geldt ook voor zonnepanelen op bestaande daken plaatsen.
 - Als idee wordt genoemd: parkeerplaatsen in het Schermergebied zouden met puntedaken kunnen refereren aan dat het hier vroeger een oud kassengebied is geweest.
- **Wind op bedrijventerreinen** is met name groen gestickerd wegens de functiecombinatie en de opmerking dat dit vooral goed zou kunnen bij Boekelermeer. Daar is het landschap immers als verrommeld.
- Verdere groene stickers zijn verspreid geplakt en niet plenair besproken.

Over gemixte bouwstenen:

- **Wind langs infrastructuur.** De discussie ging hier met name over de clusteropstelling:
 - De groene sticker is geplaatst om aan te geven clusteropstellingen i.p.v. lijnopstellingen de voorkeur hebben (langer hinder wanneer je langs de weg rijdt).
 - De oranje sticker is niet verder toegelicht.
- **Wind op agrarische grond:**
 - Het grootste deel van de deelnemers leek het eens te zijn met een opmerking uit de zaal dat de Schermer vrij moet blijven.
 - De groene sticker is geplaatst vanuit de gedachte dat dit wellicht mogelijk is aan de noordzijde bij Otterleek, waar al gebouwd wordt aan een nieuw transformatorstation.

Andere aanwezigen hebben hierop niet aangegeven het hier wel of niet mee oneens te zijn.

- **Zon in het polderlandschap** Heerhugowaard Geestmerambacht: niet inhoudelijk besproken.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- Er is veel gestickerd bij bouwstenen die **wind of zon plaatsen op agrarische grond**:
 - Zon op agrarische grond, in veenpolderlandschap, bij bodemdaling.
 - Wind in duinen, langs dijken, langs N-wegen, in droogmakerijen.
 - De toelichting is dat eerst getracht moet worden om daken en parkeerplaatsen zo veel mogelijk te benutten. Het open landschap moet worden behouden. Plaats zon op laagproductieve gronden. De grond waarop verbouwd kan worden moeten we niet ruïneren.
- Er is veel oranje gestickerd bij **windturbines rondom stads- en dorpsranden**. De redentatie hierachter is niet expliciet besproken.

Over de bouwstenen zonder stickers:

- Er is de vraag gesteld wat het betekent dat het **repoweren van windturbines** niet naar voren is gekomen. Deelnemers hebben toegelicht dat deze bouwsteen in de uitleg van de scenario's en de verdere discussie niet naar voren is gekomen en er daarom niet bij stil is gestaan. Bij sommige deelnemers was ook niet bekend wat deze bouwsteen betekent (terminologie). Deelnemers gaven daarnaast aan dat er in de gemeente weinig bestaande windturbines zijn (*NB: om te repoweren*).

Scenario banner:

SCENARIO 1: Landschappelijke kenmerken als troef					
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon					
Zon op grote daken		4	0		
Zon op agrarische gronden:	Ingepast in polderlandschap	1	2		
	Ingepast in strandwallen			X	
	Op verzilte gronden			X	
	Bij bodemdaling	0	2		
Zon op parkeerplaatsen		3	0		
Zon op asfalt	Op fietspaden			X	
Wind					
Zoekgebied wind:	Langs waterwegen			X	
	Op droogmakerij	0	1		

SCENARIO 2: Energielandschap 2.0					
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon					
	Een groot veld in de Schermerpolder	0	1		

Zon op agrarische grond:	Langs infrastructuur in clusters			X
	Op veenpolderlandschap	0	3	
	Buffer rondom bedrijfsterreinen			X
	Transformatie van glastuinbouwgebied			X
Zon op grote daken		1	0	
Zon op kassen	Transformatie huidige functie			X
Zon op parkeerplaatsen				X
Zon langs dijken		1	0	
Zon op water		1	0	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West	1	0	
Zon op gevels				X
Zon op asfalt		1	0	
Wind				
Zoekgebied wind:	In duingebied	0	2	
	Langs dijken	0	2	
	Op agrarische gronden in de Schermerpolder	1	2	
	Langs infrastructuur	1	1	
	Langs N-Wegen	0	2	
	In glastuinbouwgebied	1	0	
Repoweren bestaande windturbines				X

SCENARIO 3: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op dak		6	0	
Zon op agrarische gronden:	Rond stads- en dorpsranden			X
	Langs spoorwegen			X
	Langs bedrijfsterreinen	1	0	
	Langs wegen			X
Zon op water		0	1	
Zon op parkeerplaatsen		3	0	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West	2	0	
Zon op gevels		1	0	
Wind				
	Rondom bebouwd gebied	0	4	

Zoekgebied wind:	Rondom bedrijfsterreinen	4	0	
	Langs snelwegen			X
Repoweren bestaande windturbines				X